

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀτζίπας, παρ' ὃ καὶ ἀτζουπᾶς (μαῦρος ἔφιππος στρατιώτης). Βλ. ESophocles Greek lexicon. ἐν λ. ἀτζυπᾶς. Πβ. ΣΞανθοῦδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918/20) 94 κξξ.

1) Κακοποιὸς δαίμων ἐμφανιζόμενος τὴν νύκτα ὡς ὄνος ἢ ἄλλο ζῷον ἢ ὡς πανύψηλος ἄνθρωπος Κρήτ. Συνών. ἀνασκελᾶς, καταχανᾶς. Ἡ σημ. καὶ ἐν Σολωμονικῇ 57α «ὀρκίζω πᾶν στοιχεῖον ὀνομαζόμενον ἀτζουπᾶδες καὶ βαριχνᾶν καὶ γιλλοῦδες». 2) Δαίμων, διάβολος, σατανᾶς Κύπρ. κ.ά. — Λεξ. Ἐλευθερουδ.: Τοῦτες ἐν' δουλειῇ τοὺς ἀτσουπᾶς τῶν σατανᾶς (δουλειῇ τῶν ἀτζουπᾶδων καὶ τῶν σατανᾶδων) Κύπρ. Νὰ σὲ πάρουν οἱ ἀτσουπᾶς τῶν σατανᾶς! (ἀρὰ) αὐτόθ. Ἐπῆραν το οἱ ἀτσουπᾶς αὐτόθ. Συνών. ἀναθεματισμένος, (ιδ. ἀναθεματίζω), ἀναθεμάτος 1, διάβολος, πειρασμός. 3) Ἐπὶ ἀνθρώπου, ἄτακτος, ζωηρός Κύπρ. — Λεξ. Δημητρ.: Κάτσε ἡσυχᾶ, βρὲ ἀτζουπᾶ! Κύπρ. Εἶντα ἀτζουπᾶς ἐν' τοῦν' τὸ παιὶν! αὐτόθ. 4) Δύσμορφος, εἰδεχθῆς, ἰδίᾳ διὰ μελανότητα τοῦ προσώπου Κύπρ.: Εἶντα πέτ-τιν ἄδρωπον! ἐν' τέλ-λεια ἀτσουπᾶς! (εἶντα πέτ-τιν = τί λογιῆς). 5) Εἶδος ἀράχνης Αἰγίν. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀτσιπᾶς καὶ ὡς τοπων. Κάλυμν. Κάρπ. Κρήτ. Σκῦρ. Ἀτσουπᾶδες Κεφαλλ.

ἀτηγάνιστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀτηγάν'στους Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἀτ'γάν'στους βόρ. ἰδιώμ. ἀτηγάνιγος ἐνιαχ. ἀτηγάνητος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερετ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. τηγανιστός, δι' ὃ ἰδ. τηγανητός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ τηγανισθεὶς, ἐπὶ ἐδεσμάτων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀτηγάνιστες πατάτες. Ἀτηγάνιστο κρέας - ψάρι κττ. κοιν. || Παροιμ. Ὁ σκύλλος τηγανητά, ὁ γάττος ἀτηγάνητα (ἐνν. ψάρια. Ἐπὶ τῶν εὐχερῶς συμβιβαζομένων μὲ τὰς περιστάσεις) Λεξ. Δημητρ. 2) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ τηγανισθῇ, ἀκατάλληλος διὰ τηγάνισμα σύνηθ.: Τέτοιο ἄπαχο κρέας εἶναι ἀτηγάνιστο.

ἀτημελειοῦμαι Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀτημελῶ.

Παραμελῶ τὸν ἑαυτόν μου: Αὐτὸς ἀτημελεῖται καὶ γὰρ αὐτὸ δὲν προκόφτει.

ἀτήραχτα ἐπίρρ. Πελοπν. (Λακων.) — Λεξ. Δημητρ. ἀτήρατα Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτήραχτος.

1) Χωρὶς προσοχήν, ἀπρόσεκτα Μακεδ. Πελοπν. (Λακων.) Συνών. ἀπρόσεχτα. 2) Χωρὶς ἐπίβλεψιν, χωρὶς προστασίαν Λεξ. Δημητρ.

ἀτήραχτος ἐπίθ. σύνηθ. ἀτήραγος Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Κορινθ. Λάστ. Μαζαίικ. Σαραντάπ. Τρίκκ. Φεν. κ.ά.) — Λεξ. Δημητρ. ἀτήραος Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ στερετ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τηραχτός < τη-ράζω.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν εἶδε, δὲν ἐπεθεώρησέ τις πολλαχ.: Λογαριασμός ἀτήραχτος Λεξ. Δημητρ. Τό 'χω ἀτήραγο τὸ ψωμί, γὰρ τήραξέ το Κορινθ. Φεν. Συνών. ἀτήρητος 1. β) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ ἴδῃ Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. ἀτήρητος 1 β. 2) Ὁ μὴ ἔχων ἐπίβλεψιν, ἀνεπιτήρητος σύνηθ.: Μὴν ἀφίνης τοὺς ἐργάτες ἀτήραχτους, γιὰτὶ δὲ θὰ σοῦ κάνουν δουλειά. Ἀφησες τὸ παιδί ἀτήραγο κ' ἔπεσε. 3) Ὁ στερούμενος προστάτου ἢ οἰκογενειακῆς περιθάλψεως σύνηθ.: Ὁρφανὰ ἀτήραχτα σύνηθ. Ἀφησες τὴν οἰκογένειά του ἀτήραγη Λεξ. Δημητρ.

Παιδάκια ἀτήραγα Σαραντάπ. 4) Ὁ μὴ τυχὼν τῶν προσήκουσάν, περιποιήσεων ἰδίως ἐπὶ ἀσθενοῦς Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ.ά.): Πέθανε ἀτήραγος. Ἀτήραγος πάει. Συνών. ἀγύρευτος 4, ἀκοίταχτος 1, ἀτήρητος 2.

ἀτήρητος ἐπίθ. Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Πελοπν. (Καστρ.) ἀτέρετος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀτήρητος.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν εἶδέ τις, ἀπαρατήρητος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Συνών. ἀτήραχτος 1. β) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ ἴδῃ, νὰ ἀτενίσῃ Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Πελοπν. (Καστρ.): Ἄσμ.

Τὸν ἥλιο τὸν ἀτήρητο πῶς νὰν τὸν κατεβάσω;

Καστρ.

Ποῦ 'ναι νεράιδα ἀτήρητη, βαρεὰ ξαγορασμένη

Τζουμέρκ. Συνών. ἀτήραχτος 1 β. 2) Ὁ ἄνευ ἐπιβλέψεως, ἀπεριποίητος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐφῆκεν ἀτέρετα τὰ παιδιά 'τ'ς Τραπ. Ὁ κακᾶς δύο ἡμέρας ἐπέμ'νε ἀτέρετος (κακᾶς = ἀσθενής) Χαλδ. κ.ά. Συνών. ἀτήραχτος 4.

- **ἀτης** κατάλ. πολλαχ.

Ἡ ἀρχ. κατάλ. - ἀτης.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ὀνόματα 1) Ἐκ τοπωνυμίων δηλοῦντα τὸν κάτοικον περιφερείας τινός, οἶον: Ἄνω Ρούγα - Ἄνωρουγάτης. 2) Ἐξ οὐσιαστικῶν, οἶον: ἄσπρο γένει - ἄσπρογενειάτης.

ἄτι τό, ἄτιν Κύπρ. ἄτι κοιν. ἄτ' βόρ. ἰδιώμ. ἔθιο Καππ. νάτ-τις ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *at*.

Ἴππος μέγας ἔνορχις καὶ κατάλληλος πρὸς ἵππασίαν, κέλης ἐνθ' ἄν.: Περγοῦσε καβάλλα 'ς ἐνα ἄτι. Ἄτι ἀκαβαλλίκευτο - γοργό - καθάρειο κττ. κοιν. Μαῦρο ἔθιο Καππ. || Παροιμ. Πολλὰ ἄτια κρυβεῖ τὸ σαμάρι (ἐπὶ ἱκανῶν καὶ ἐξόχων διαβιούντων ὁσήμεως) Ἰβενιζέλ. Παροιμ.² 259, 179. Σὲ μιά πάχνη δγὸ ἄτια δὲν κάνε (πβ. ἀρχ. Παροιμιογρ. 1, 120 (ἐκδ. Leutsch-Schneidewin) «μία λόχη οὐ τρέφει δύο ἐριθάκου») Πελοπν. (Λάστ.) Κλωτσᾷν 'τ' ἄτια, ἀλλοίμονο ἀπὸ τὰ γαιδοῦρια! (ἐπὶ τοῦ ἐρίζοντος πρὸς ἰσχυροτέρους) Πελοπν. || Ποιήμ.

Ἄτι ἀξέτιμωτο, φλόγα, φωτιά, καθάρειο Ἀράπικο, τὸ λέν Βορεῶ

ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,95.

Ξέρεις τὴ βρύσι ὅπου φυλάει | τὴ νῆα μαρμαρωμένη καὶ κάθε νύχτα ἀναδρομαίει | μὲ τ' ἄτι ὁ καβαλλάρης;

ΚΠασαγιάνν. ἐν Νουμᾷ 228,4.

- **ἀτικός** κατάλ. παραγωγικὴ σύνηθ.

Ἐκ τοῦ -ἀτικο οὐδ. τῆς καταλ. -ἀτης.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν, οἶον: Κυριακὴ - Κυριακάτικός.

ἄτιμα ἐπίρρ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτιμος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀτίμως, αἰσχροῦς κοιν.: Μοῦ φέροθηκε ἄτιμα. Ἐπρόδωσε τὸ φίλο του ἄτιμα.

ἀτιμάζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἰτιμάζω Κύπρ. ἀτιμάω Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. Λάστ.) ἀτιμῶ Ζάκ. Θράκ. (Αὐδήμ. Μυριόφ. Σαρεκκλ.) Κρήτ. — ΔΣολωμ. 95 Μετοχ. θηλ. ἀτιμισμένη Μακεδ. (Γρεβεν.)

Τὸ ἀρχ. ἀτιμάζω.

1) Προσβάλλω τὴν τιμὴν, καταισχύνω τινὰ διὰ λόγων ἢ πράξεων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.):

